

П. П. Гай-Нижник

Месснер Євгеній Едуардович

МЕССНЕР Євгеній Едуардович (03(15). 09. 1891, Херсон. губ. – 30. 09. 1974, Буенос-Айрес) – військовик, воєнний теоретик. Син Е. Месснера (див. Месснери). Закін. 3-ю чол. гімназію і 1-й курс матем. відділ. Новорос. університету в Одесі. 1910 вступив добровольцем у 15-у артилер. бригаду, розквартировану в Одесі. Склав офіцер. іспити за курс Михайлів. артилер. училища (1912), навч. на прискор. курсах Академії Генштабу (жовтень 1916 – січень 1917). Під час 1-ї світової війни воював у складі 15-ї артилер. бригади і 15-ї піхот. дивізії. За гетьманату П. Скоропадського 1918 відмовився продовжити службу в українізов. дивізії. Учасник воєн. дій 1918–20 на території України у складі Добровол. армії генерала А. Денікіна, ЗС Пд. Росії та Руської армії генерала П. Врангеля. Від 1921 мешкав у Белграді, від 1931 викладав на Вищих військ.-наук. курсах. Також вміщував публікації військ. і військ.-політ. тематики у рос. емігрант. і європ. періодиці. Симпатизував нацистам. Після нім. окупації Югославії (1941) перебував на офіц. службі у вермахті: нач. рос. секції військ.-пропагандист. відділу «Пд. Сх.»; від березня 1945 – нач. пропагандист. відділу штабу 1-ї Рос. нац. армії. У травні того ж року інтернов. у Ліхтенштейні, 1947 виїхав до Аргентини. Продовжив викладац., публіцист. і громад. діяльність у рос. емігрант. установах. Послідовно дотримувався антибільшов. поглядів, вважав рад. владу гол. ворогом Росії. У цей період написав і видав низку книг, зокрема тетралогію під заг. назвою «Проблемы войны и мира», до якої увійшли кн. «Лик современной войны» (1959), «Мятеж – имя третьей всемирной» (1960), «Современные офицеры» (1961), «Всемирная мятежевойна» (1971; усі – Буенос-Айрес). У кн. «Мятеж – имя третьей всемирной» передбачив посилення міжнар. тероризму наприкінці 20 ст. і неготовність держ. силових структур протистояти йому; окреслив новий тип війни – «заколот» (реліг., расовий, етногр., ідеол. та ін.), гол. рушійна сила якої не

традиц. війська, а т. зв. нар. рухи. При цьому провідну роль відіграватимуть повстанці, диверсанти, терористи, саботажники, пропагандисти та використання елементів психол. війни, зокрема у ЗМІ.

Рекомендована література

1. Домнин И. В. От Первой мировой до «Третьей Всемирной». Жизненный путь Генерального штаба полковника Е. Э. Месснера // Хочешь мира, победи мятежевойну! Твор. наследие Е. Месснера. Москва, 2005;
2. Александров К. Армия генерала Власова. 1944–1945. Москва, 2006;
3. Иванов И. Б. Полковник Е. Э. Месснер и его пьеса «Из поколения в поколение» // Голос Эпохи. 2017. № 2.

Бібліографічний опис:

Месснер Євгеній Едуардович / П. П. Гай-Нижник// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66638>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).